

BŘEZOVÁ KŮRA

ČÍSLO 260



ZÁŘÍ 2017

SLOVO ÚVODEM....



Seigo bojovníci a nováčci kmene Shawnee!

Hlas kmenového tam-tamu mocně zněl údolím a jeho vábení vyslyšel vedle mnoha známých šavanských tváří i ne jeden nováček. Všichni společně jsme se tedy sešli začátkem měsíce lovu ve Zvoli k tradiční zahajovačce, abychom společně vkročili do dalšího roku kmenové činnosti. Do roku, který je pro náš kmen významný třicátým výročím jeho založení. Čeká nás v něm opět mnoho rodových schůzek a kmenových akcí a výprav, výjimečných zážitků a také zápolení v tradiční javorové nažce, na jejíž vítěze opět čeká odměna v podobě několikadenní výpravy. Jak prozradil náčelník na zahajovačce, cílem budou tentokrát pískovcové skály v okolí města Mšena. Je tedy na vás, jak si povedete v docházce, plnění orlích per či nováčkovských zkoušek, vedení vašich deníků či přispívání do našeho časopisu a zda se dostanete mezi šest úspěšných, kteří si zpestří příští prázdniny tímto nevšedním výletem. Hon za body právě začal....

Prázdninové měsíce roku 2018 jsou však ještě daleko. Jak kmen strávil červenec a srpen letošní? Tábor, který na závěrečném sněmu získal název Možná, proběhl opět na tradičním místě nedaleko Štítů a i letos nás posílilo několik hrabovských Zálesáků, v mnoha případech by se dalo říct „starých známých“. Každý z vás účastníků si jistě odvezl spoustu zážitků a vzpomínek ať už na táborovou hru Jumanji, plnění olympijského kruhu, soutěžení o krásné táborové placky, zahraničními hvězdami okořeněnou portu, která odkryla ne jeden netušený herecký talent, anebo na mimotáborové iksuyapi. Počátkem srpna pak vyrazili vítězové nažky pod vedením náčelníka na Šumavu a rozhodně svého celoročního úsilí nelitovali. I na fotky z obou těchto akcí se můžete podívat na nových kmenových stránkách www.shawnee.cz.

V září jsme se nejprve postarali o hladký průběh také již tradiční Cesty kolem světa, a kromě již zmíněné zahajovačky na nás dále čekal i další ročník Her bez hranic. Zatímco první z těchto akcí proběhla za příjemného pozdního letního počasí, Hry bez hranic naopak prověřily naši odolnost. Podzim o sobě dal vědět s plnou parádou a kvůli dešti jsme museli akci dokonce trošku zkrátit, ale kdo přišel, snad nelitoval a má k dobru jeden intenzivní zážitek, který navíc může brát jako ten nejlepší trénink na říjnový branný závod!

S modrou oblohou Sg. Ostříž

SLOVO NÁČELNÍKA

Seigo soukmenovci,



Je čtvrtek večer a dnes byl státní svátek, který jsem osobně prožil v naší firmě v Nemili, abych si mohl vzít v pátek volno a vyrazit společně se skupinkou nadšenců reprezentovat náš kmen Shawnee na celorepublikovém srazu skautů a skautek ABS. Je tomu už pěkná řádka roků, kdy se Šavani tohoto úkolu ujali, a v Leštině jsme tehdy zorganizovali 2. ročník Branného závodu a díky účasti skautů a skautek to byl zatím ten největší BZ, který jsme zorganizovali. Bylo to také naše první velké setkání se skautskou organizací, kterou si náš kmen vybral jako svoji hlavní základnu, kde jsme chtěli najít nové přátele. Po letech můžeme říci, že jsme si je mnozí našli. V loňském roce /2016/ jsme cestovali až do Jindřichova Hradce, kde místní skautské oddíly ABS připravily bezvadný program. My se mohli zase po letech naplno zapojit. Byl to další krok, který nás více semknul.

I proto jsem se rozhodl, že budu ze všech sil podporovat naši účast, která nás opět propojí v osobních rovinách a to je dobře. Až budu zítra o půl dvanácté vyhlíženet ostatní Šavany, věřím, že tam budeme všichni – Sněhurka, Medvěd, Čěška, Hobit, Dela, Čača, Lasička a já☺

V letošním roce se také dočkáme jubilea a to v podobě 30 let existence. Nutno připomenout, že náš kmen Šavani nevznikl jako oddíl ale jako kmen. Tehdy jej založili hoši zábřežského oddílu Stopaři a dali tak vzniknout kmeni, který se stal po mnoho let hybnou silou Midewiwinu. A vy, dnešní bojovníci, členové jste tou poslední generací, která pokračuje v této tradici. Uvidíme, jak se podaří kmenové radě vymyslet nějakou originální oslavu, která bude připomínkou a výzvou pro příští roky činnosti.



V poslední době se také okolo naší klubovny v Zábřehu točí neustále nějaké jednání, a tak mám společně s Ajaguem a Gurchuem stále co řešit. Na poslední jednání jsme sice pozvání nedostali, a tak uvidíme co z něho vzešlo.

Podmínky, které nám poslední úprava zdi přinesla, jsou velice špatné a hlavně nás čekají velké zkoušky, a to až bude hodně pršet nebo zase mrznout. My, co na klubovnu často chodíme, víme, co tím myslím. Věřím, že se vše dořeší a naše řady nabерou sílu, a klubovna, která získala indiánský název Čilikoth, bude opět žít plnohodnotným kmenovým životem, jak tomu bylo před léty.

Tak bratři a sestry hurá do práce, ať se nám ten 30. rok činnosti podaří přežít ☺

Náčelník



TÁBOROVÁ PORTA 2017

Tak ahoj. Máme za sebou další šavanský tábor a sním i táborovou portu. Myslím si, že se letošní ročník velice vydařil. V sobotu 7.7. dopoledne se ozýval táborem nácvik kapel na odpolední vystoupení. Bylo dobře, že táborníci přistoupili k této akci zodpovědně a spousta věcí byla vyřešena díky týdenní přípravě. Přes lehký deštík, který nám posunul začátek, a další v průběhu přerušil vystoupení, se ostatní povedlo bez komplikací. Skupiny se postupně představovaly nejprve v interpretační, pak autorské a nakonec v divadelní soutěži. Zazněla spousta krásných a i překvapivě vlastních písniček. Ale nejvíce ovšem pobavila divadelní vystoupení. Hodnotila je tříčlenná nekompromisní porota. I mimosoutěžní vystoupení nás velice pobavila. Že?... Chtěl bych všem pográtulovat ke skvělým vystoupením. Dále bych chtěl poděkovat všem, kdo se podílel na přípravě a spolupráci a podpoře. Těším se na příští ročník, který bude o to propracovanější, protože každé další příště nás posunuje dál.



Kiwi

PS: Je škoda nezachovat autorské písně. Jako první přidávám píseň: Šavanská porta. Ostatní prosím o dodání textů. Dík.

Šavanská porta

Bobo + Kiwi - 7.7.2017

- G D C,D
1. U Štítů se věci dějí,
G D C,D
Šavani se předvést chtějí.
Ami C
Písničku nám zazpívat,
Ami D
Naše těla rozhýbat.

G D C,D
2. Šavani jsou skvělá parta,
 G D C,D
 Na louce se koná Porta.
 Ami C
 Zpívají a dobře hrají,
 Ami D
 Náladu u toho mají.

G D C,D
3. Po lese se tóny linou,
 G D C,D
 Občas se jim noty minou.
 Ami C
 Nikomu to nevadí,
 Ami D
 Na duši to pohladí.

G D C,D
4. Skupiny světznámých jmen,
 G D C,D
 Rozzáří nám dnešní den.
 Ami C
 Už končí dnešní klání,
 Ami D
 i stromy se k zemi sklání.



CESTA KOLEM SVĚTA

9. ZÁŘÍ 2017

První neoficiální akce se konala, jako předešlé roky, ve Zvoli u sokolovny. Partnerem akce byl Sokol Zvole a hlavním pořadatelem byl Ostříž. Ještě před samotným zahájením bylo samozřejmě potřeba vše nachystat, takže se ráno sešlo pár dobrovolníků a připravili jsme stanoviště i prostory vevnitř pro výstavu.

Samotné zahájení bylo kolem jedné hodiny odpolední a někteří účastníci



Velké oblibě se těšila naše nová atrakce, kterou byla provazová síť

už netrpělivě pochodovali okolo stanovišť. Pak se vrhli na stanoviště, kde neúnavně vydělávali spousty tolarů, které utráceli v ruletě a získávali krásné ceny... anebo taky ne 😊 občas se prostě nezadaří.



Vrabčákův bratr Eda pálí foukačkou, na táboře by se ve frontě na oběd rozhodně nezdržel!

Hry bez hranic končily v 17 h, vše jsme uklidili a se spokojeností odcházeli domů. Akce se moc povedla, lidem se podle ohlasů líbila a hromada práce se nakonec vyplatila.

ZAHAJOVAČKA

15. ZÁŘÍ 2017

Sraz byl v 16:30 u sokolovny ve Zvoli. Byli tam jak staří členové tak i nováčci. Ze starých členů tam byli: Hobit, Eddie, Čača, Kajda, Dela, Veverka, Sedmíkráska atd. Od sokolovny jsme šli až za Dluhov. Tam nás čekal program, který si pro nás připravila podnáčelník Eddie. MIČKINIKWA nejdříve zapískal nástup, na kterém přivítal nové členy a utvořili jsme skupinky po rodech a tam jsme se měli domluvit, jakých cílů bychom chtěli dosáhnout atd. Potom následovala 1. hra, ta byla na zahřátí a to byla taková upravená hoňka a měli jsme kamarády plácát po kolenách a počítat si to, ale nikdo si to nepočítal, 2. hra byla obyčejná přetahovaná, kde bylo skóre 1:1. 3. hra byla ta, že jsme měli tenisák a udělali jsme kruh a vždycky když tenisák oběhl kolo, tak se udělal krok dozadu, a když spadl



Při přetahování je třeba mít na své straně Dina, který vše hravě dává jednou rukou ☺

tenisák, tak končí první kolo a začíná druhé, které je s doopravdickým vajíčkem. Když HOBIT ukončil hru, tak jsme se vrhli na 4. hru, poslední, která se jmenovala



Šavanské naděje hypnotizují schránku se zahajovací listinou

mustang a hra spočívala v tom, že se pár lidí zavřelo do kruhu z provazu, který drželi ostatní, ale potom MIČKINIKWA vybral Kajdu do kola z provazu a později i Lišku, obě se dostali ven. Potom měl MIČKINIKWA wampum a krocaní brko a ty předměty se posílaly a každý se představil, potom se blížil hřeb celé akce - zakopávání schránky. Všichni se přesunuli k vykopané jámě, Luky tu schránku vložil na dno jámy, Kecalka na to dala pár hrstí hlíny a potom kdo chtěl a

nakonec to Hobit zamaskoval. Nakonec něco málo MIČKINIKWA pověděl a zakončilo se to rodovou lelawatikou a šlo se zpátky k sokolovně.

boj. Kajda

HRY BEZ HRANIC

23. ZÁŘÍ 2017

Jak jsem zmínil už v úvodníku, nebyla tato akce rozhodně pro slabé povahy. Už během příprav začalo kapat a déšť nás neopustil až do konce. Soutěže jsme tedy s Kiwim, Sněhurkou a MIČKINIKWOU chystali plni obav, zda vůbec někdo dorazí. Navíc nás 4. ZŠ tentokrát nepustila na hřiště, ale museli jsme vzít zavděk podstatně stísněnějšími prostory v sadu u pozemků a podél cesty ke hřišti....



Počasí vskutku nepřálo – běžky se tak musely obejít bez sněhu ☺

další tři připravené taškařice, ale dle urputného povzbuzování a oslavných triád v případě vítězství si soutěživé duše i tak přišly na své.

Všichni zúčastnění si odnesli za své výkony nejen diplom, ale i další šavanskou placku do sbírky, ti nejúspěšnější ozdobili svou hrud' zaslouženou medailí. A jaké tedy bylo pořadí?

- | | |
|----------|--------------|
| 1. místo | Rakeťáci |
| 2. místo | Čtyřlístek |
| 3. místo | 6 trpaslíků |
| 4. místo | Lišky |
| 5. místo | Modrá trička |
| 6. místo | Lvičata |

Sg.Ostříž

Chvilí po deváté dorazila silná skupina hned patnácti soutěžících ze šumperské školy Schola Viva, několik odvážných dětí ze zábřežských škol a spolu s našimi tvrdáky tak mohlo soutěžit šest šestičlenných týmů.

Ty změřily na třech stanovištích síly v soutěžích nazvaných Balonová štafeta, Včelky, Rande v čínské restauraci, Baywatch, Lyžařský slalom a Florbal. Bohužel kvůli počasí už nedošlo na



KÁŇATA

Ti z vás, kdo se účastnili letošní zahajovačky, si určitě všimli, že se naše řady rozšířily o několik nových tváří. A protože se jednalo vesměs o malé benjamínky, bylo třeba oddělit z nejmladších rodů Koníků a Hadů ty věkově nejstarší. Vznikl nám tak již čtvrtý zvolský rod a do jeho čela se coby owachira postavila jedna z nejzkušenějších zástupkyň rodu Ledňáčků – naše ostřílená Surikata. Držme jí palce, aby se jí práce dařila a aby dokázala úspěšně zúročit bohaté zkušenosti, které za ty roky v našem kmeni nasbírala, a věrme, že její svěřenci budou brzy patřit k šavanským oporám! Ostatně dejme jí teď slovo, aby svůj nový rod představila sama....



**Jak vidno, všelikou havěť
má Suri pevně v rukách,
jen tak dál! ☺**

Jak už víte, tak k našim rodům přibyl rod další. Členy tvoří čtyři holky - Kecalka, Sedmikráska, Sasanka a Koloušek, a jediný kluk - Vrabčák. Jejich rádcem je Surikata. Na první schůzku jsme se sešli ve zvolské sokolovně, kde ji budeme mít každý pátek. Hlavním úkolem první schůzky bylo seznámit se s novinkou utvoření nového rodu a výběráním názvu pro náš dívkochlapecký rod. Probíhalo to anonymním hlasováním, rozhodovalo se především mezi názvy Sovy a Káňata. Po spočítání hlasů byla drtivá většina pro jméno KÁŇATA!!! Já, Surikata, jakožto nováček v oboru rádců, pevně doufám, že během roku dokáží členové rodu udělat nováčkovskou zkoušku a se všemi se vrhneme na plnění orlích per, popřípadě i hodnotí.

Va. Surikata

PÁR OBRÁZKŮ NAVÍC....



Vraťme se ještě k táboru Možná: po celoročním očekávání byla na známém tábořišti u Štítů opět postavena naše týpí a údolím se rozezněly radostné šavanské hlasy. Též na oblíbený lakros došlo. Jen to oblečení, vážení, s tím musíme do příštího tábora opravdu něco udělat 😊

A ještě jednou tábor: byl-li slavný Beamonův skok na LOH v říjnu 1968 nazván skokem do nového tisíciletí, jak potom nazvat Hobitův let? Náraz jeho obličejů na 17 metrů vzdálený smrk byl sice bolestivý, ale my přítomní si můžeme říci: "Byli jsme při tom! Hobite, díky!"



A naposled - romantická duše staříčkého šéfredaktora nad touto momentkou prostě zaplesala....vše potřebné nandat do úhledně sbaleného báglu, hodit na záda a vyrazit lehkým krokem lesní cestou vstříc neznámému. Nezní to lákavě? Odpověď dá jistě nějaký povedený víkend nadcházejícího jara....

Přesuňme se zhruba o jeden měsíc v čase a o 250 kilometrů dále směrem na jihozápad. Šumava - zde si ti nejúspěšnější z vás užili zaslouženou odměnu v podobě šesti dnů nabitých nevšedními zážitky. Kdo z vás bude o čelní příčky a bonusový výlet do okolí Mšena bojovat letos?



Již počtvrté jsme akcí Cesta kolem světa ukončili prázdniny a zahájili nový školní rok. Že je dvouměsíční volno příliš dlouhé a stesk po školní lavici příliš velký, dokazuje Veverčino snažení na zmíněné akci. Od školní židle ji prostě nemůže udržet ani sebepevnější lano....

Hry bez hranic a snad nejzáhlednější foto v šavanské historii: ani věhlasní znalci Einsteiny teorie relativity nedokázali vysvětlit, jak je možné, že zatímco Hobitem hosený míč teprve letí vzduchem, pyramida z plastových cívek se již sešypala k zemi. Hobite, smekáme, to neumí ani Chuck Noris!



STOUPÁNÍ NA HORU



Nabídku na splnění následujícího orlího pera už předložil šaman TUWANAKHA na stránkách 234. Číslo našeho časopisu. Březová kůra tak tentokrát vlastně vykrádá sebe samu, ale doufám, že to našim čtenářům zase až tak nevadí. Jednak je mezi vámi opravdu jen málo těch, kteří byli v době vydání tohoto čísla již součástí kmene (snad jen několik členek Ledňáčeků a kmenový inventář Hobit), a jednak v roce, jehož motto zní „Návrat ke kořenům“, je téma tohoto OP více než aktuální.

L-56 Zná výklad kmenového wampumu a má záznam v osobním deníku

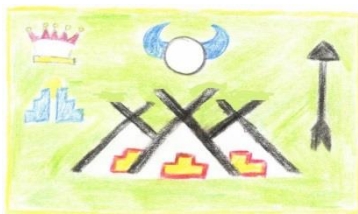
Historicky druhý šavanský wampum byl vykorálkován před 25 roky sagamorem Chlupem, který byl coby člen klanu Modré želvy součástí tehdejšího vedení kmene. Spolu s velkým korálkovaným štítem nesoucím znaky kmene a všech 13 šavanských rodů patří kmenový wampum k posvátným atributům Shawnee a každý z nás před nimi pokleká na sněmu při obřadu udílení orlího pera. Mělo by být tedy samozřejmostí znát jeho výklad.

Tak tedy (čteno odspodu):

„Kmen Šavanů se vydal na cestu indiánů, zálesáků, skautů a milovníků Lesní moudrosti a poznání života a růstu dvou velkých mužů, a to hrdého Šavana Tekumseha a zakladatele woodcraftu Ernesta T. Setona. Ve svém silném a veselém srdci chceme udržet nikdy nekončící život pod modrou oblohou.“



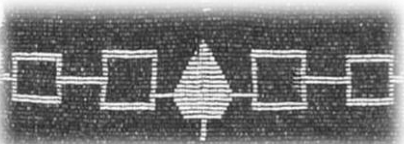
Ve vzpomínaném 234. čísle Březové kůry ukázal TUWANAKHA také podobu wampumu předchozího, který vznikl na táboře v roce 1988. Není jistě od věci si jej připomenout také:



Než dnešní rubriku Stoupání na horu uzavřu, přidám pár slov k historii a smyslu existence indiánských wampumů. Wampumy byly používány východními kmeny severoamerického kontinentu a sloužily k zaznamenání znění smluv či různých historických událostí. Nejednalo se však o přesný písemný záznam tak, jak jej známe dnes. Wampum sloužil spíše jako pomůcka pro jeho vykladatele. Nesl většinou jen několik znaků a bylo na mluvčím, aby vyložil určeným posluchačům jeho smysl. Často měl pro svého nositele i funkci ochrannou, podobně jako bílá vlajka ochraňující vyjednavče užívaná v naší kultuře, jak ostatně můžete názorně vidět třeba při zhlédnutí výborného filmu Poslední Mohykán.

Wampumy měly většinou podobu pásů „korálků“ vytvořených z mlžů surmovky (bílá barva) a zaděnky (fialová barva). Ty byly navlečeny na osnově z proužků kůže či rostlinných vláken – odtud algonkinské slovo wampum znamenající „bílé motouzy“.

Jedním z nejznámějších wampumů je bezesporu Hiawathův wampumový pás – obrázek vpravo. Hiawatha (výklad jeho jména zní Hledač wampumů) stál u zrodu irokézské ligy, která tvořila velmi



silné společenství pěti (později šesti) kmenů utvořené zřejmě někdy na počátku 16. století. Jeho wampum znázorňuje právě zrod ligy: uprostřed je symbol ligy - Velká bílá borovice neboli Strom míru reprezentující také kmen Onondaga, jehož úlohou bylo strážit centrální poradní oheň. Čtyři čtverce znázorňují zbylé kmeny. Na vnějších krajích jsou to „strážci západních dveří“ Senekové a „strážci východních dveří“ Mohawkové, blíže ke středu pak kmeny Oneida a Cayuga. Šestáým členem ligy se až po vytvoření wampumu stal kmen Tuscarora.

Sg. Ostříž (s podporou materiálů poskytnutých šamanem TUWANAKHOU a internetu)

ŠATAZPRAS VYČENICHAL....



Surikatin utajený talent. Agenti ŠAvanské Tajné ZPRAvodajské Služby zachytili svými špionážními fotoaparáty průběh talentových zkoušek, při nichž se naše Surikata ucházela o licenci umožňující malování portrétů na Karlově mostě v naší stověžaté matičce Praze. Modelem stál Surikatě u zkoušek zástupce rodu Manato

Luky a při bližším prozkoumání snímku musíte uznat, že Luky jako by si z oka vypadl. V pozadí přihlíží zahraniční člen zkušební komise, Ital Dominio Straccini. Právě jeho hlas bohužel rozhodl, že Surikata zatím mezi portrétní elitu nepronikla. O dílo však prý projevila zájem Národní galerie, která hodlá z Lukyho portrétu učinit hlavní tahák na připravovanou výstavu Slepé uličky umění 21. století.

Sasanka čtenářkou z ruky. Další překvapivé zjištění našich agentů se týká bojovnice rodu Káňat Sasanky. Již dlouho kolovaly kmenem zvěsti o tom, že Sasanka oplývá uměním čtení z ruky. Že nešlo jen o plané řeči dokazuje snímek vpravo. Z Kolouškovy dlaně dokázala Sasanka vyčíst kompletní výsledky víkendového kola německé fotbalové Bundesligy včetně počtu udělených žlutých a červených karet. Vášnivá sázkařka Koloušek však životní šanci nevyužila, neboť ke dveřím sázkové kanceláře „Krach a švorc“ dorazila až dvě minuty po zavírací době. Za fatálním zdržením stála obyčejná lidská zvědavost - Koloušek totiž odmítla vyrazit dříve, než si vyslechne osudy hrdinů dvanáctého dílu série o Harrym Potterovi, který Sasanka vyčetla z dlaně ve frontě stojící Sedmíkrásky. Tušili jste například, že Harry je otcem Hermiony a matkou lorda Voldemorta?



HRSTKA VTIPŮ

....dnes o dětech....



Všechny děti si hrají na písku, jen známá firma Pepíček se baví pliváním na okno v přízemí nedalekého domu. Paní, která bydlí v tomto bytě, otevře okno a hartusí: „Pepíčku, copak to děláš! Copak by ti asi řekla maminka, kdybys jí takhle plival na okno?“ Pepa s klidem odpoví: „Myslím, že by se dost divila.“ „A čemu by se jako měla divit?“, ptá se paní nechápavě. „Víte, my bydlíme až v pátém poschodí.“

Táta říká večer své dcerce: „Jestli zítra dostaneš z té písemky horší známku než jedničku, zapomeň, že jsem tvůj otec.“ Druhý den se otec ptá: „Tak co jsi dostala z té písemky?“ Dcera po chvilce nechápavě odpoví: „A ty jsi kdo?“

Do obchodu přijde chlapec s holčičkou a říká prodavačce: „Chtěl bych žvýkačku za kačku.“ Vtom do prodejny vtrhne jejich maminka a už ze dveří volá: „Nic mu nedávejte, holomkovi! A ty, Kačenko, pojď okamžitě ke mně. Ten rošťák se tě už zase snaží prodat!“

Jde babička se svým čtyřletým vnoučkem na procházku a po cestě uvidí auto: „Koukej, Petříku, to je brm brm.“ „Babi, prosím tě, jaký brm brm? To je přece vodou chlazený čtyřválec diesel s přímým vstřikováním a s přeplňovaným turbodmychadlem....“

Přijde vnouček za dědou a děda povídá: „Pepíčku, ty teda vypadáš, od čeho jsi se tak zašpinil?“ A chlapec odpoví: „Od trávy.“ Děda pozvedne obočí: „Od trávy? Tohle jako tráva fakt nevypadá.“ „No, dědo, ona tu trávu nejdřív sežrala kráva.“

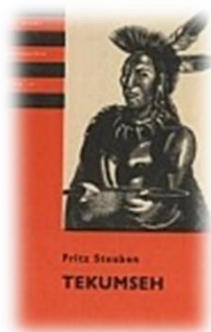
Žena si stěžuje k manželovi: „Myslím, že už by bylo na čase udělat něco s tou příjezdovou cestou. Před naším domem je tolik bláta, že než jsem našla našeho Toníka, umyla jsem šest cizích kluků.“

„Tati, co je dál - Brno nebo Měsíc?“ „Tak se mrkni z okna, ne?“ Synek od okna: „A co jako?“ „No co asi – vidíš Měsíc?“ „Vidím!“ „A vidíš Brno?“ „Ne.“ „Tak vidíš!“

TEKUMSEH

Se stručným životopisem Tekumseha jste se mohli seznámit v kapitole Indiánská historie v 246. čísle Březové kůry. Tentokrát se však chci rozepsat o románu, který o tomto slavném šavanském náčelníkovi sepsal německý autor Fritz Steuben (vlastním jménem Erhard Wittek). Mnozí z vás ví, že toto literární dílo bylo před 30 lety inspirací pro zakladatele našeho kmene, a ti z vás, kdo se do něj začtou, pochopí, proč tomu tak bylo. V rámci plnění podmínek ohniveckého kurzu jsem se k němu po mnoha letech vrátil i já a času stráveného jeho četbou jsem ani tentokrát rozhodně nelitoval a můžu ji směle doporučit i vám.

Steuben v původně osmidílném románu líčí Tekumsehův život od jinošských let po jeho poslední bitvu, v níž spolu s životem tohoto šavanského vizionáře vyhasl i sen o existenci „Spojených států indiánských“ coby protiváhy rozpínajících se USA. Původní podoba románu byla údajně ovlivněna dobou svého vzniku (30. léta 20. století), kdy se v Evropě rozmáhá německý nacionální socialismus a autor jednak zdůrazňoval nadřazenost bílé rasy a jednak vyzdvihoval Tekumseha coby téměř nadlidského vůdce – tolik hodnocení z wikipedie. My máme možnost posuzovat vydání upravené, které v tehdejší Československu vyšlo ve čtyřech svazcích v nakladatelství Albatros ve velice populární edici KOD, tj. Knihy odvahy a dobrodružství (viz obr. vlevo).



Autorovi nelze upřít hluboké historické znalosti, dočteme se mnoho zajímavých faktů nejen o samotných Šavanech, ale i o jejich sousedech – kmenech Leni Lenapů, Miamiů, Delawareů, Čipevajců, Vendatů atd. Velmi čtivou formou své čtenáře Steuben seznamuje s mnoha skutečnými historickými postavami indiánských náčelníků, bělošských osadníků či amerických vojevůdců, poutavě líčí život v tehdejších vojenských pevnostech i indiánských vesnicích, sáhodlouze popisuje přírodní scenérie v Kentucky a oblasti tzv. Velkých jezer, které v oněch dobách ještě nenesly výrazné stopy přítomnosti bílé rasy. Na mnoha místech jsou pak citovány skutečné proslovy zmiňovaných aktérů. Zvláště při četbě druhého svazku, v němž Steuben popisuje narůstající vliv Tekumseha nejen v rámci vlastního kmene, nabízí autor také cenné informace o kmeni nám nejbližším, tedy Šavanech, angl. Shawnee – podrobně popisuje kmenové

uspořádání, tj. rozdělení na 5 rodových skupin a 13 rodů, líčí rozdílné úlohy těchto skupin v rámci kmenové struktury, objasňuje zcela výjimečné postavení družiny Psů coby jakési indiánské policie, ale také odhaluje smysl a podobu mnoha indiánských zvyků a zákonitostí v životě kmene. Dočteme se tak například o tanci „Viděl jsem“, o symbolech kmenové moci, uspořádání kmenové vesnice



Daniel Boone – bílý hraničář, dobyvatel Kentucky, v knize líčený jako takřka osudový Tekumsehův protivník. Avšak bylo tomu tak i ve skutečnosti?

či o rozdílech ve vůdcovské hierarchii v dobách mírových a válečných. Zjistíte také, proč naše kmenová klubovna nese jméno Chillicothe, a stejně jako ve zbytku díla budete mít možnost seznámit se s historicky doloženými událostmi, jako je nezdařený únos bělošských dívek včetně dcery Daniela Boona z Boonesborough, zajetí samotného Boona nebo tzv. bitva u Modrých solisek. Ve všech čtyřech svazcích je textová část doplněna mnoha názornými ilustracemi dobových předmětů denní potřeby, portréty aktérů děje, či mapkami dokreslujícími bitvy a jiné dějové události.

Vzhledem k době svého vzniku samozřejmě neměl autor románu možnost získávat a ověřovat své znalosti s pomocí internetu, historie indiánů a dobývání bájného

divokého západu také zdaleka nebyla zmapována tak podrobně, jako je tomu dnes, a z tohoto pohledu nezbývá než před Fritzem Steubenem smeknout. Ze stejného důvodu je však třeba brát román s odstupem několika desítek let s jistou rezervou. Doba prostě pokročila a dnešní možnosti jsou i pro laického čtenáře mnohem širší než pro tehdejšího historickými tématy se zabývajícího spisovatele. Při četbě tak můžeme narazit na nejednu nesrovnalost. Například zatímco Steuben tvrdí, že Cornstalkovo indiánské jméno se bohužel nedochovalo, my se můžeme po několikerém kliknutí myši dočíst, že znělo Hokolessqua, zjistíme, že unesená Boonova dcera se nejmenovala Betsy ale Jemima a že u Modrých solisek skutečně padl jeden z Boonových synů, avšak jeho jméno nebylo Ben (žádný z Boonových synů se tak nejmenoval) ale Israel. Rozpor je i v názvu „hlavní vesnice“ indiánské koalice, která byla založena u řeky Tippecanoe a Steuben ji nazývá jménem Tekumsehova bratra Tenskwatawa, ve skutečnosti však nesla jméno Prorokovo město (angl. Prophetstown).

Vedle těchto spíše detailnějších rozporů však narazíme i na zjevné nesrovnalosti v časových údajích. Pokud přijmeme jako fakt obecně uváděný rok Tekumsehova narození 1768, těžko mohl bojovat ve známé bitvě u Velké Kanawhy (též bitva u Point Pleasant), k níž došlo v říjnu 1774. Steubenem podávaný průběh bitvy a její vyvrcholení smrtí indiánského medicinmana (nadto zbraní Daniela Boona, jehož účast v bitvě taktéž není doložená) je zřejmě také dílem autorovy fantazie. Z podobných důvodů lze rozporovat i Steubenem popisovaný vztah „učitel – žák“ mezi Tekumsehem a Tagajutahem zvaným Logan (tehdy zhruba šestiletý Tekumseh mohl jen těžko pomáhat Loganovi s pomstou za vraždu jeho blízkých u Yellow Creek), pravděpodobnější je, že se ti dva nikdy osobně nesetkali. Steuben také připisuje Tekumsehovi významný podíl na zajetí Daniela Boona a několika dalších hraničářů u Modrých solisek. V té době bylo Tekumsehovi necelých 10 let....

Steuben ve svém románu častokrát zmiňuje životní přátelství Tekumseha se soukmenovci Kiš-kalvou, Peta-kutou a Jediným šípem. Z těchto tří jsem byl schopen dohledat zmínky pouze o Kiš-kalvovi, který však těžko mohl být Tekumsehovým věrným souputníkem, pravděpodobně byl o mnoho let starší (přesnější rok narození se neuvádí), na rozdíl od něj už bojoval v bitvě u Velké Kanawhy. A zatímco Steuben jej v románu pohřbil společně se Šípem v nešťastné bitvě u Tippecanoe, ve skutečnosti Kiš-kalva zemřel o 20 let později roku 1831.

Steuben popisuje Tekumseha jako velice schopného vojevůdce, který byl navíc na indiána až nezvykle sečtělý a plynule vládl angličtinou. Ano, to je zřejmě velice blízko pravdě, román však kupodivu vůbec nezmiňuje osobu bělošky Rebecky Galloway, která prý stála za touto osvětou – učila jej anglickému jazyku, seznamovala ho s Biblí, předčítala mu i Shakespearova Hamleta a díky ní a častým návštěvám rodiny jejího otce Tekumseh poznal mnohé ze způsobu života bílých. O existenci tohoto vztahu jsem se dověděl náhodou, když jsem před mnoha lety při prázdninovém pracovním pobytu v Ohio narazil v městečku Xenia na dochovaný srub „Galloway log house“ (viz foto) zbudovaný otcem Rebecky, na němž byla umístěna



pamětní deska zmiňující náčelníkovo jméno a jeho žádost o Rebečinu ruku. Až při pozdějším pátrání jsem zjistil, že Tekumseh o ni opravdu usiloval a že nebyl přímo odmítnut. Pohledná Rebeka, která údajně rozhodně neměla nouzi o bílé nápadníky, byla osobou urostlého a bystrého Šavana fascinována, odmítla se však stát indiánkou a naopak svůj souhlas se sňatkem podměnila požadavkem, aby se Tekumseh vzdal svého způsobu života a přijal ten její. Přestože si vzal Tekumseh nějaký čas na rozmyšlenou, bylo jasné, že na něco takového může jen těžko přistoupit a s Rebekou se navždy rozloučil. Přesto na něj jejich setkání mělo obrovský vliv a pro mne osobně je s podivem, že Steuben neváhá ve svém díle zmínit mnohem méně významné osobnosti (za všechny zvěd Spemika Lavba pracující pro Američany, zvaný též Kapitán Logan), zatímco toto setkání zcela pomíjí. V jednom článku jsem četl na první pohled velmi odvážnou úvahu, že v případě souhlasu se zmíněným požadavkem slečny Galloway by dnes těžko na mapě světa figurovala Kanada. Tato hypotéza možná není tak zcela mimo. Proč? To neprozradím, Tekumsehův podíl na existenci této země vám objasní poslední díl Steubenova díla....

Závěrem bych rád čtenáře tohoto článku ujistil, že mým záměrem rozhodně nebylo pohanět vynikající román, který jistě v mnohém předčí ostatní tehdejší knihy pojednávající o původních obyvatelích severní Ameriky. Jak jsem již zmínil, je třeba zohlednit tehdejší možné zdroje informací a rozhodně si nechci hrát na onoho „generála po bitvě“. Mým cílem bylo budoucím čtenářům ukázat, že kniha je jistě neocenitelným zdrojem inspirace v kmenové činnosti, její děj však není možné brát jako přesnou kroniku popisující dění v Kentucky, Virginii a oblasti Velkých jezer na přelomu 18. a 19. století, naopak je třeba při četbě počítat s jistou mírou autorské licence, a pokud si během ní budete chtít některé popisované souvislosti či osudy hlavních aktérů ověřit, narazíte možná na mnohé další zajímavosti a rozšíříte své obzory.

Příjemnou zábavu přeje

Sg. Ostříž

INDIÁNSKÁ HISTORIE

Sequoyah – tvůrce první indiánské abecedy

V rubrice mapující indiánskou historii a především osudy významných zástupců původních obyvatel severoamerického kontinentu se tentokrát podíváme na jihovýchod dnešních USA. Tyto končiny byly na přelomu 18. a 19. století obývány mj. takzvanými Pěti civilizovanými kmeny. Mezi ně se řadí Čerokijové, Čoktové, Kríkové, Čikasavové a Seminolové. (Zde je vhodné připomenout, že náš kmen vznikl před třiceti lety oddělením z jiného zábřežského kmene, který nesl právě jméno Čerokí.) A proč se pro ně vžilo ustálené označení Pět civilizovaných kmenů? Vzhledem k poloze obývaného území byli jedni z prvních, kteří se setkali s bílými přistěhovalci a od počátku se s nimi snažili udržovat přátelské vztahy. Od bělochů postupem času převzali mnohé – zdokonalili se v zemědělství, často nosili bělošský oděv, někteří z nich přijali za své křesťanství a jejich společenské uspořádání se vyznačovalo velkou formou demokracie s poměrně významným postavením žen. Žádnou výjimkou nebyla smíšená manželství s bílými.



Oficiální portrét od Charlese B. Kinga namalovaný během pobytu Sequoyi ve Washingtonu v roce 1828.

I přes tyto skutečnosti se však ani jim nevyhnul osud ostatních kmenů, neboť rozpínavost bílé civilizace přinesla i v tomto případě touhu nových obyvatel po jejich zemi. I oni tak museli nastoupit na tzv. Cestu slz, kdy byli indiáni z východních území na základě zákona The Indian removal Act z roku 1830 násilně vystěhováni do nově zřízeného Indiánského teritoria. Cesta slz byla skutečným pochodem smrti měřícím přes tisíc kilometrů – z celkového počtu asi 70.000 indiánů ji kvůli krutým podmínkám, vyčerpání a nemocem nepřežila skoro třetina vyhnaných domorodců.

Sequoyah byl příslušníkem kmene Čerokí. Narodil se okolo roku 1770 v čerokíjské vesnici Tuskegee a kromě svého čerokíjského jména nosil i jméno bělošské

George Gist či George Guess. I přes četné spekulace není známo, zda jeho otcem byl Čerokí či běloch, od narození byl vychováván jako jedináček pouze svou matkou Wut-teh, která byla obchodnicí s kožešinami. Z blíže neznámých důvodů byl od mládí chromý. Do školy nikdy nechodil a neučil se ani anglicky, tak jako mnoho jeho soukmenovců byl i on od dětství úplným analfabetem a stejně jako oni trávil čas pastevectvím a zahradničením. Přesto vynikal přirozenou inteligencí a zručností, jako dítě prý zkonstruoval pro hospodářství své matky jakousi jednoduchou mlékárnu. Později se od bělochů naučil stříbrotepectví a ze stříbrných mincí údajně vyráběl velmi krásné šperky a ozdoby.

Koncem 18. století po smrti své matky převzal její obchod, který se stal místem, kde se scházeli příslušníci jeho kmene a holdovali whisky. Sequoyah sám na určitý čas alkoholu zcela propadl, utrácel za něj velké sumy vydělaných peněz, zanedbával svoji farmu i obchod samotný. Ke svému štěstí si svůj postupný pád na dno závčas uvědomil a objevil pro sebe nové uplatnění coby kovář. Opět jako samouk se naučil spravovat i vyrábět zemědělské nástroje, ostruhy či postroje. S alkoholem nadobro skoncoval a po čase přesídlil do Alabamy, kde se následně také oženil s jistou Sally Benge. Nechal se zde také na čas zapsat k armádě a zúčastnil se Bitvy u Horseshoe Bend, kde po boku bílých bojoval proti čerokíjským povstalcům známým pod názvem Redsticks. Jednalo se o část Čerokijů, kteří mj. pod vlivem Tekumseha bojovali proti přejímání bělošského způsobu života a vzdání se tradičních kmenových hodnot. Lze tedy říci, že stejně jako drtivá většina příslušníků Pěti civilizovaných kmenů stál i Sequoyah v opozici proti Tekumsehovým myšlenkám na jednotný odpor proti bělochům. (Mimochodem právě během neúspěšné Tekumsehovy přesvědčovací mise k Pěti civilizovaným kmenům se nechal jeho bratr Tenskwatawa vyprovokovat k nešťastné bitvě u Tippecanoe a de facto pohřbil jeho životní snahy).

Už během svých obchodních kontaktů s bílými byl Sequoyah fascinován bělošským písmem coby nástrojem komunikace a uchovávání informací a viděl v něm možnost pozvednutí vlastního kmene. Svými soukmenovci i vlastní rodinou však zůstal zcela nepochopen a setkával se s názory, že snahy o vlastní písmo jsou rouhačstvím, které přinese zkázu kmene. Jeho manželka mu prý dokonce spálila všechny jeho poznámky zachycené na tenké kůře stromů v obavě, že Sequoyah propadá čarodějnictví. Ten však všem těmto odpůrcům odolal a vytrvale pracoval na vývoji vlastního písma. Zpočátku (někdy okolo 1809) se snažil vytvořit samostatný znak pro každé slovo, ale časem si uvědomil, že takové obrovské množství znaků si nebude nikdo schopen zapamatovat.

Následně chtěl tedy vytvořit symbol pro každou větu, ale ze stejného důvodu se i tato myšlenka ukázala být slepou uličkou. Začal tedy naslouchat rytmu řeči a navrhl symbol pro každý „zvuk“, z našeho pohledu pro každou slabiku. Během měsíce došel k 86 znakům. U mnoha z nich čerpal při tvorbě symbolu inspiraci z bělošských novin, které se mu dostaly do rukou.

	a	e	i	o	u	v [ə]
D a	R e	T i	Ꭰ o	Ꭱ u	Ꭲ v	
S ga Ꭴ ka	P ge	Y gi	A go	J gu	E gv	
Ꭶ ha	P he	Ꭰ hi	I ho	I hu	Ꭶ hv	
W la	Ꭰ le	P li	G lo	M lu	A lv	
Ꭶ ma	A me	H mi	Ꭰ mo	Y mu		
Ꭰ na Ꭲ hna G nah	A ne	h ni	Z no	A nu	C nv	
T qua	Ꭰ que	Ꭲ qui	Ꭰ quo	Ꭱ quu	E quv	
Ꭰ s Ꭲ sa	A se	B si	F so	Ꭲ su	R sv	
Ꭲ da W ta	S de Ꭲ te	A di A ti	V do	S du	Ꭲ dv	
Ꭲ dla E tia	L tie	C tli	F tlo	Ꭲ tlu	P tlv	
G tsa	T tse	H tsi	K tso	A tsu	C tsv	
G wa	Ꭰ we	Ꭰ wi	Ꭰ wo	S wu	G wv	
A ya	B ye	Ꭲ yi	A yo	G yu	B yv	

Sequoyův systém písma s fonetickým prepisem slabik užívaných v čerokijském jazyce

Aby si ověřil použitelnost svého písma, začal jej neprve učit svoji šestiletou dceru Ayokeh, kterou následně využil pro demonstraci využitelnosti svého písma – pochybující náčelníci byli požádáni o vyřčení slova, které svým písmem zapsal, zavolal svoji dosud nepřítomnou dceru a ta zapsané slovo přečetla. Přesvědčovací mise trvaly měsíce, ale písmo se po osvědčení užitečnosti velice rychle rozšířilo a skutečně začalo být široce používáno.

Roku 1824 byl Sequoyah za svůj systém písma odměněn Generální radou východních Čerokijů velkou stříbrnou medailí, která nesla na jedné straně jeho portrét s textem „Věnováno Georgi Gistovi Generální radou Čerokijů za vynalezení čerokijské abecedy“ a na straně druhé zobrazení dvou zkřížených dýmek se stejným textem napsaným čerokijským písmem. Medaili prý nosil Sequoyah po zbytek života a byl s ní i pohřben. Následujícího roku bylo písmo Čerokiji oficiálně uznáno, o rok později byl s jeho pomocí sepsán a vytisknut zákoník Čerokijů a od počátku 30. let byly v tomto písmu tištěny čerokijské noviny Cherokee Phoenix.

Ohlas nového čerokijského písma vytvořeného analfabetem byl obrovský a to nejen na území tehdejších Spojených států. Inspirovat se nechalo mnoho následovníků. Údajně tak vzniklo přes 20 nových systémů písma užívaných v až 65 jazycích a to například na území Aljašky, africké Libérie nebo Číny.

Sequoyah se stal významným představitelem svého kmene, roku 1828 cestoval do Washingtonu s delegací vyjednávající nově vznikající Indiánské teritorium. Setkal se zde se zástupci delegací ostatních kmenů a rozhodl se, že vytvoří univerzální písmo pro všechny severoamerické kmeny. V následujících letech se snažil pro tuto myšlenku získat podporu u různých indiánských kmenů.

I do jeho života však zasáhla výše zmiňovaná Cesta slz. V názorech na odsun se východní a západní Čerokijové naprosto rozcházeli a došlo k faktickému rozdělení jejich národa. Sequoyah navázal kontakt se zástupcem východních Čerokijů Jessem Bushyheadem (sám zastupoval západní část). Podařilo se jim uspořádat v červnu 1839 setkání ve městě Takatoka, kde zdárně dosáhli souhlasu s uspořádáním nové rady všech Čerokijů, která měla vyřešit otázky znovusjednocení. Na jaře 1842 se vydal do Mexika, kde měla pobývat část kmene, aby ji vyhledal a přesvědčil k návratu do Spojených států. Pravděpodobně v srpnu 1843 však zemřel na cestě do San Fernanda, pohřben je zřejmě v Zaragoze.

S pomocí wikipedia.org a dalších internetových pramenů sepsal Sg. Ostříž